

XIX. évfolyam, 4. szám, 2016

AGRÁRPIACI JELENTÉSEK

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

**Gabona és Ipari Növények
XIX. évfolyam, 4. szám, 2016**

Megjelenik kéthetente
2016. március 9.

Felelős szerkesztő
Dr. Stummer Ildikó

Szerzők
Dr. Molnár Zsuzsa
molnar.zsuzsa@aki.gov.hu
Szántó-Becz Gábor
szanto-becz.gabor@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:
Publikációs Csoport
publikacio@aki.gov.hu
Telefon: (+36 1) 476-3060

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis-kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

Összefoglaló.....	3
Gabonapiaci jelentés.....	4
Búza.....	4
Kukorica.....	4
Agrárpolitikai Hírek.....	5
A gabonafélék jegyzése.....	7
Termelői és kikötői árak.....	12
Gabonapiaci információk.....	15
Olajnövény-piaci jelentés.....	17
Szójabab.....	17
Repcemag.....	17
Napraforgómag.....	17
Az olajmagok és származékaik jegyzése.....	20
Termelői és kikötői árak.....	24
Olajmagpiaci információk.....	26

Összefoglaló

A franciaországi *Tallage* piacelemző vállalat február végi tájékoztatása szerint az őszi vetések unió-szerte jó állapotban voltak, köszönhetően a szokatlanul enyhe téli időjárásnak. Minimális fagykáról Litvániában, Lettországbán, Németországban és Svédországban számoltak be.

Tekintettel arra, hogy az őszi szárazság miatt a tervezett termőterület jó részén nem tudták elvetni az őszi búzát Ukrajnában, az *APK-Form* piacelemzői 28 százalékos termés kiesést várnak, így 19,2 millió tonna búza kerülhet az ukrain tárolókba az idén.

A kukorica fronthavi jegyzése 139 dollár (*USD*)/tonna szinten állandósult a chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) február végén és március elején.

Az egy évvel korábbinál kisebb termésük miatt vészesen fogy az Európai Unió, a fekete-tengeri országok, valamint Kína és Ausztrália repcemagtartaléka, ami jó pozícióba hozza a kanadai canolát a világpiacon.

Az Európai Unió napraforgómag-behozatala kisebb 2015. évi termése miatt a jelenleg 360 ezer tonnára (+50 százalék) becsült mennyiséget is meghaladhatja.

Magyarországon, a Budapesti Értéktőzsdén az ótermésű napraforgómagot (májusi szállítás) 118–119 ezer forint/tonna között jegyezték március első napjaiban. Noha az idei termést adó állomány vetése még el sem kezdődött, és egyelőre a vetési szándék sem ismert, a befektetők az ó termésnél 13 százalékkal olcsóbbra, 103 ezer forint/tonnára értékelték az új termést (októberi termin).

Gabonapiaci jelentés

Búza

A chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) a búza front-havi jegyzése a március elsejei 161 dollár (*USD*)/tonna öt és fél éves mélypont után 167 dollár/tonnára emelkedett 2016. március 4-ig. Az USA búzatermő területeit érintő, száraz februári időjárás miatti aggodalmakat kihasználva a pénzügyi befektetők némi extra profitot igyekeztek realizálni a búza márciusi jegyzésének kifizetése előtt. A folyamatot vélhetően az agrárminisztérium (*USDA*) február végén megjelent első, 2016/2017. gazdasági évi előrejelzése is erősítette. A hivatal ugyanis az Egyesült Államokban a búza (őszi és tavaszi) termőterületének 7 százalékos, kibocsátásának 3 százalékos csökkenését vetítette előre. Az emelkedő tőzsdei trend várhatóan nem lesz tartós, hiszen továbbra is a rekord búzakészletek, és a biztató – bár a 2015/2016. gazdasági évitől várhatóan elmaradó – 2016/2017. gazdasági évi kilátások (54,2 millió tonna) a meghatározó fundamentumok. A chicagóival ellentétben a párizsi árutőzsdén (*Euronext/MATIF*) az euró gyengülése ellenére sem állt meg a búza jegyzésének zuhanása, és a legközelebbi, márciusi lejáratra vonatkozóan 141 euró/tonnán, a kukorica márciusi kurzusánál 5 euróval alacsonyabb szinten jegyezték március 4-én. A franciaországi *Tallage* piacelemző vállalat február végi tájékoztatása szerint az őszi vetések unió-szerte jó állapotban voltak, köszönhetően a szokatlanul enyhe téli időjárásnak. Minimális fagykárról Litvániában, Lettországból, Németországban és Svédországban számoltak be. A szakértők az egy évvel korábbinál valamivel kisebb vetésterületről és egyelőre annál gyengébb átlaghozam figyelembe vétele mellett 142–143 millió tonna búza betakarítását valószínűsítik az idén. Ez ugyan 5 százalékkal elmaradhat a 2015. évi kibocsátástól, a rekord áthozott készletekkel a 60 millió tonnára növekvő belpiaci kereslet mellett a folyó gazdasági évinél 8 százalékkal több, akár 30–31 millió tonna búza kivitelére is sor kerülhet. Az elemzők prognózisukat a fekete-tengeri térség exportlehetőségeinek szűkülésére is alapozzák. Noha Oroszországban a *SovEcon* piackutató vállalat a tavalyihoz hasonlóan 59–62 millió tonna búzatermással számol, az már biztos, hogy Ukrajnában a kibocsátás számottevően csökken. Mivel az őszi szárazság miatt a tervezett termőterület jó részén nem tudták elvetni a magot, az *APK-Inform* piacelemzői 28 százalékos termés kiesést várnak, így 19,2

millió tonna búza kerülhet az ukrain tárolókba az idén. Az importőrök részéről egyelőre az ismert, hogy Marokkó idei búzakibocsátása a tartós szárazság miatt előreláthatóan megfelelődik, ami a tavalyinál kétszer több importot (akár 6 millió tonnát) tehet szükségessé, elsősorban Franciaországból. Amennyiben ezen várakozások realizálódnak, a jelenlegi rekord készletek apadásával (3,9 millió tonnával 13,3 millió tonnára) a kínálati nyomás csökkenése várható az unióban a 2016/2017. gazdasági évben. Magyarországon egyelőre nincs friss információ a vetések állapotáról, az utóbbi hetek esőzései hatására azonban jelentősen nőtt a belvizes és az átnedvesedett területek nagysága, ami az őszi vetések állapotát negatívan befolyásolhatja, és a tavaszi munkákat is hátráltatja. A Budapesti Értéktőzsde (*BÉT*) jegyzései mindenesetre még nem jelzik ezen aggodalmakat. A kalászosokra 2016. március elsejétől csak az újtermésre lehet szerződést kötni a *BÉT*-en: 43–44 ezer forint/tonna között oldalazott a malmi, 42–43 ezer forint/tonna között a takarmánybúza fronthavi jegyzése a hónap első napjaiban. A fizikai piacon ennél valamivel magasabb árszinten forog az ó termés: 46–47 ezer forint/tonna volt az étkezési, 45–46 ezer forint/tonna a takarmányminőségű termény áfa és szállítási költség nélküli termelői ára február utolsó hetében.

Kukorica

Brazília kukoricakivitele 2015 decembere óta rekord szintűre emelkedett, aminek következtében a belpiaci készletek jelentősen szűkültek. Ez a belpiaci árak emelkedését eredményezte a világ második legnagyobb kukoricaexportőrének, ami növelheti a gazdák vetési kedvét a soron következő másodvetésű kukorica esetében. A latin-amerikai ország az elkövetkező időszakban a kukorica helyett a szójabab kivitelére összpontosít. Noha az *USDA* február végén már közzétette az Egyesült Államok idej vetésterületére és kibocsátására vonatkozó várakozásait, a kukorica ronthavi jegyzését ez sem mozdította ki a nyugvópontból a chicagói árutőzsdén: 139 dollár/tonna szinten állandósult február végén és március elején. A piac figyelme az észak-amerikai ország időjárására, tavaszi munkáira és idej termés kilá-

tásaira irányul a következő hetekben. A párizsi árutőzsdén sem történt lényeges változás a kukorica kurzusát illetően, a február végi emelkedés jórészt az euró USA dollárhoz mért gyengülésére vezethető vissza. A BÉT-

en 42 ezer forint/tonna körül jegyezték a takarmánykukoricát a legközelebbi lejáratra (május) vonatkozóan március első napjaiban. Az AKI PÁIR adatai szerint a fizikai piacon 43–44 ezer forint/tonna termelői áron cserélt gazdát a termény február második felében.

Agrárpolitikai Hírek

- A szokatlanul enyhe telet követő hosszan tartó esőzések következtében ismét a belvíz okozhat jelentős károkat a mezőgazdaságban. Az elmúlt hónapok csapadékos időjárásának hatására a talaj telítetté vált, illetve belvízzel borított területek alakultak ki, amelyek elsősorban az őszi vetésű növényeket károsíthatják. Az érintett termelők az agrárkár-enyhítési rendszerben jelenthetik be esetleges belvízkárait a vonatkozó szabályok

alján. A kárbejelentés a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal honlapján elérhető elektronikus kárbejelentő felületen tehető meg a káresemény bekövetkezésétől számított 15 napon belül. Belvíz szempontjából a káresemény bekövetkezése az az időpont, amikor az adott területen termesztett növénykultúrán első alkalommal észlelhetővé válik a várhatóan 30 százalékot meghaladó belvíz miatti károsodás.

1. táblázat: **A gabonafélék termelői ára Magyarországon**

	2016. 8. hét	2016. 8. hét/ 2016. 7. hét (százalék)	2016. 8. hét/ 2015. 8. hét (százalék)
Étkezési búza	46 689	99	83
Takarmánybúza	45 970	99	96
Takarmánykukorica	43 014	98	114
Takarmányárpa	–	–	–

HUF/tonna

Megjegyzés: A termelői ár az áfát és a szállítási költséget nem tartalmazza.
Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat: **A búza legközelebbi lejáratra szóló jegyzése a hazai és a nemzetközi tőzsdéken**

	Szállítási határidő	Mértékegység	2016. 03. 02.	2016. 03. 03.	2016. 03. 04.	
Budapesti Értéktőzsde (BÉT)	Malmi búza	2016. augusztus	HUF/tonna	43 500	43 300	43 300
	Takarmánybúza	2016. augusztus	HUF/tonna	42 000	41 490	41 490
Párizsi árutőzsde (Euronext/MATIF)	Búza	2016. március	EUR/tonna	145	145	144
Chicagói árutőzsde (CME/CBOT)	Búza	2016. március	USD/tonna	161	163	167

Forrás: BÉT, Euronext/MATIF, CME/CBOT

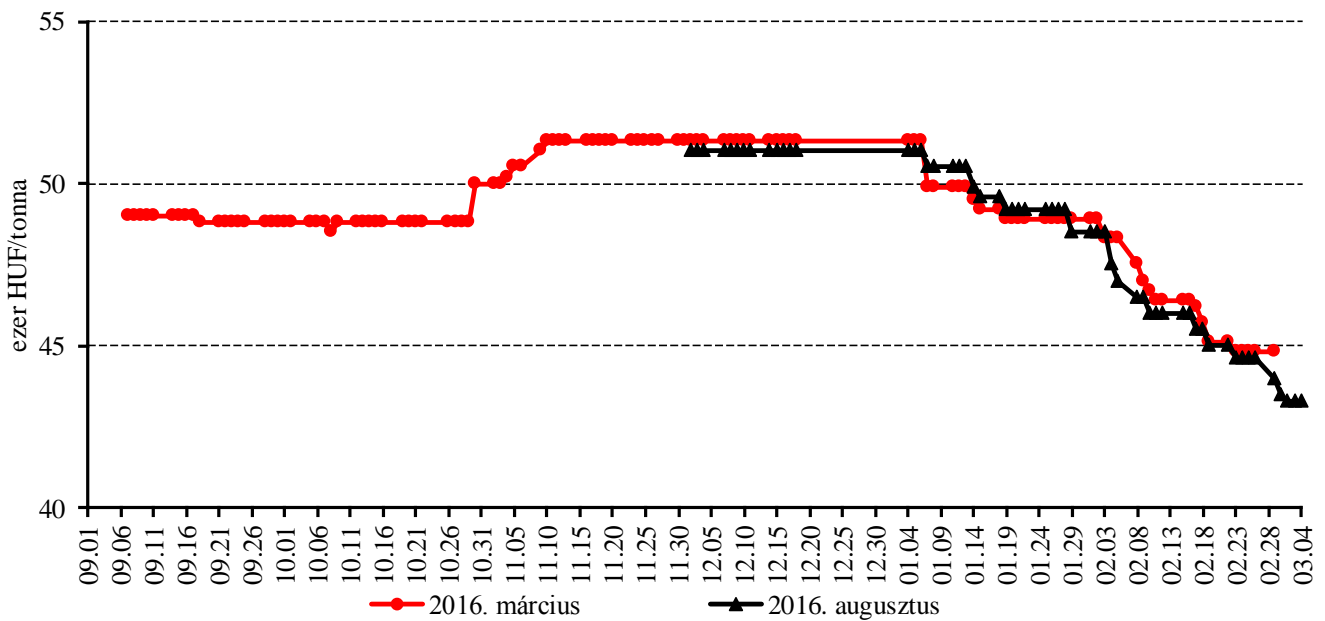
3. táblázat: **A kukorica legközelebbi lejáratra szóló jegyzése a hazai és a nemzetközi tőzsdéken**

	Szállítási határidő	Mértékegység	2016. 03. 02.	2016. 03. 03.	2016. 03. 04.
Budapesti Értéktőzsde (BÉT)	2016. május	HUF/tonna	42 950	42 000	42 000
Párizsi árutőzsde (Euronext/MATIF)	2016. március	EUR/tonna	148	147	146
Chicagói árutőzsde (CME/CBOT)	2016. március	USD/tonna	140	139	140

Forrás: BÉT, Euronext/MATIF, CME/CBOT

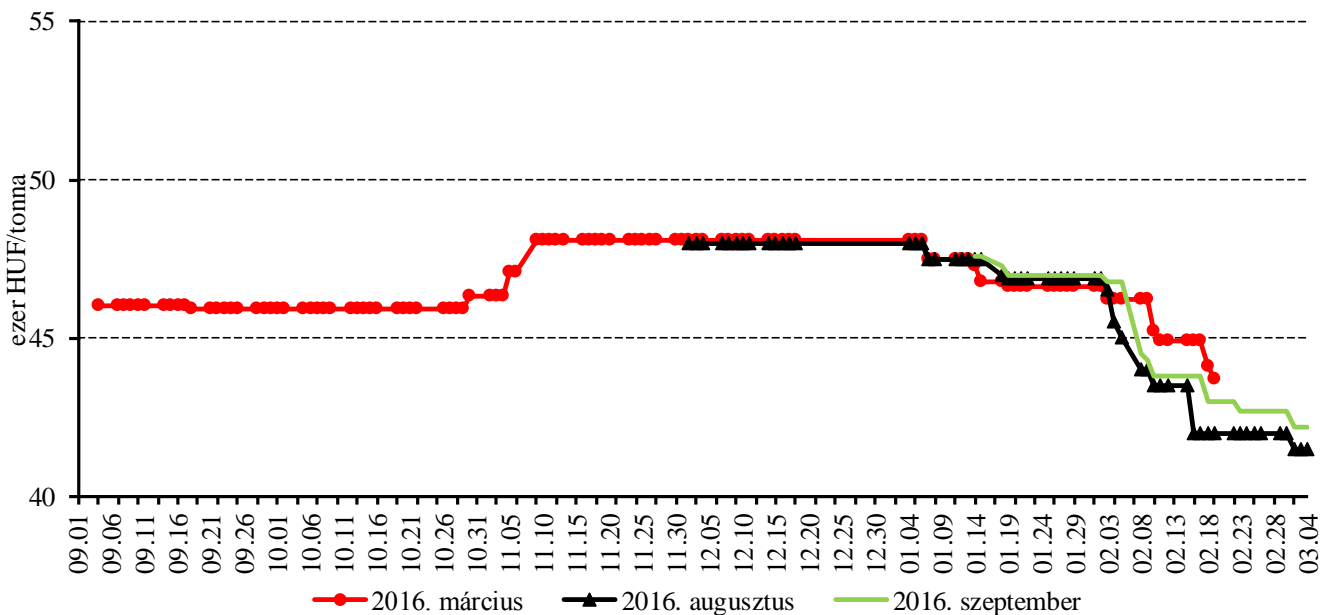
A gabonafélék jegyzése

1. ábra: A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2015-2016)

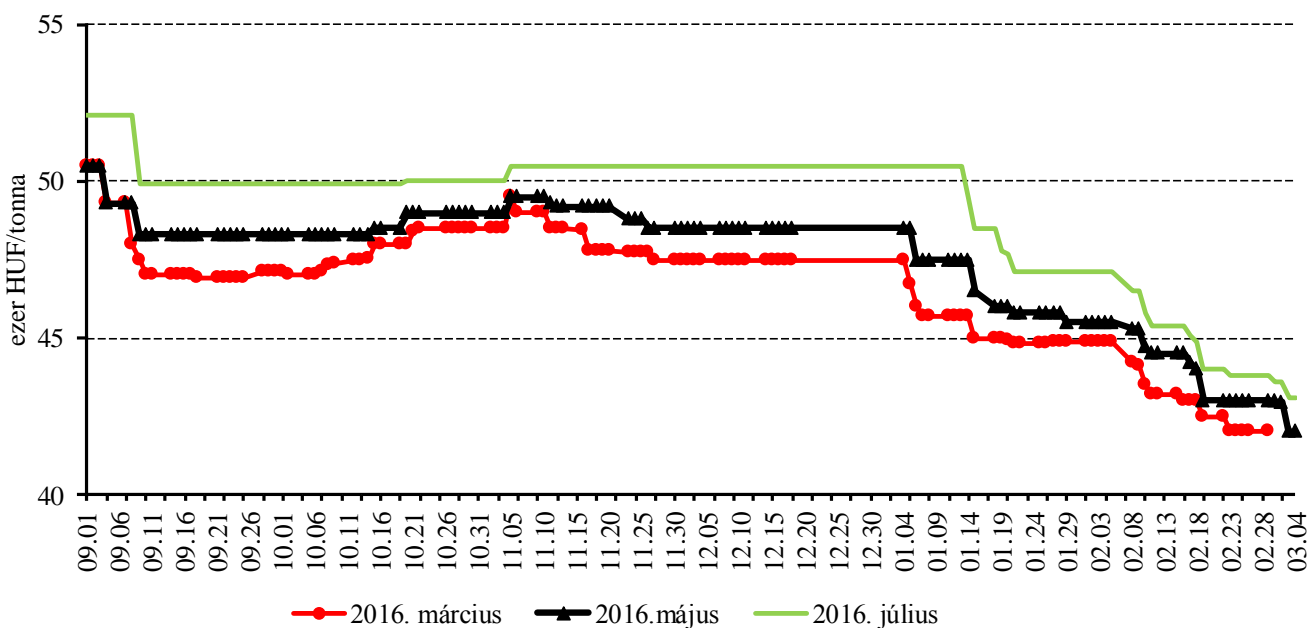
Forrás: BÉT

2. ábra: A takarmánybúza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2015-2016)

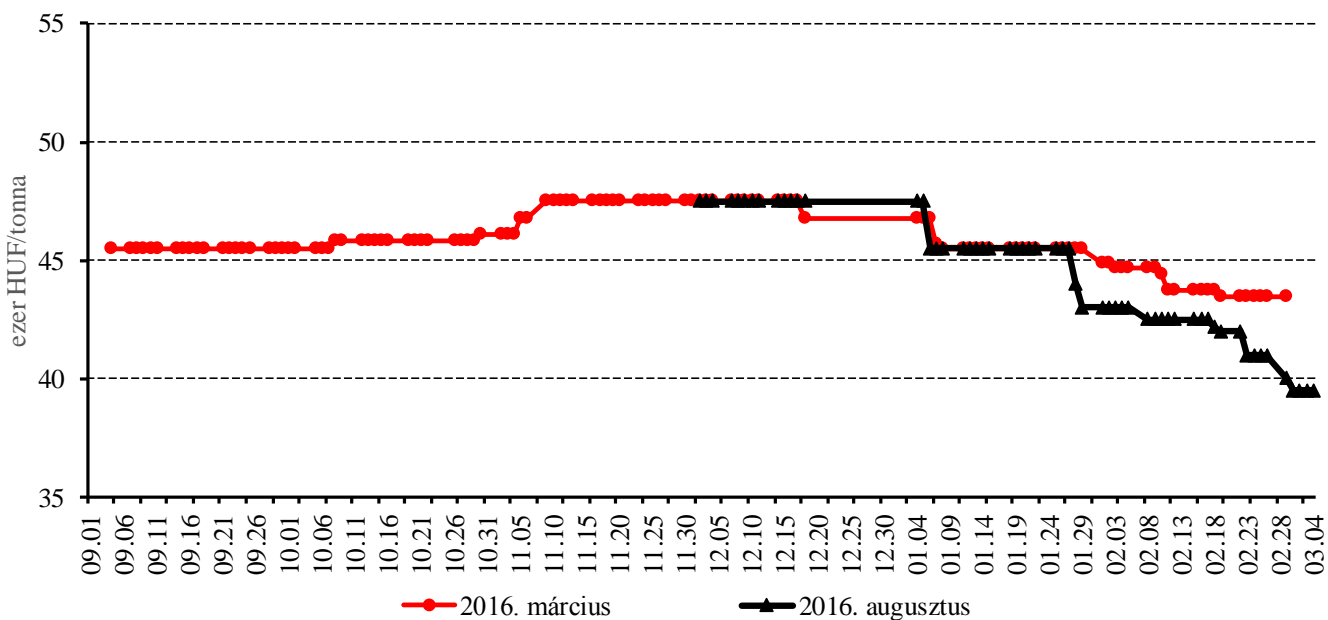
Forrás: BÉT

3. ábra: A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2015-2016)

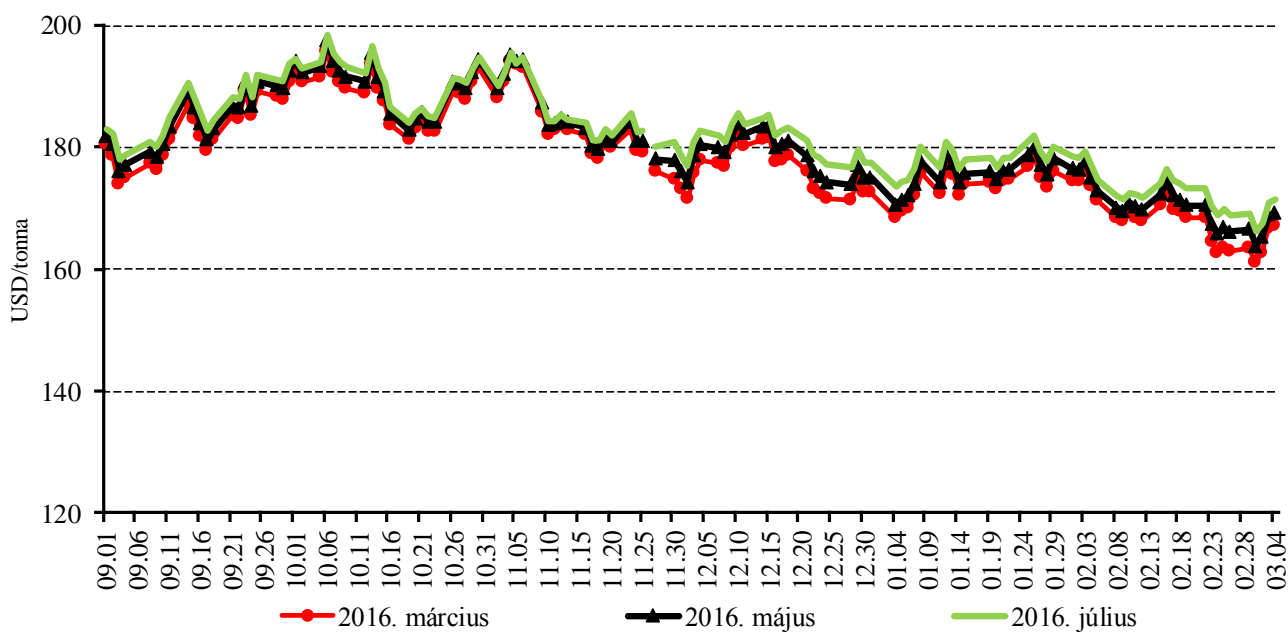
Forrás: BÉT

4. ábra: A takarmányárpa különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2015-2016)

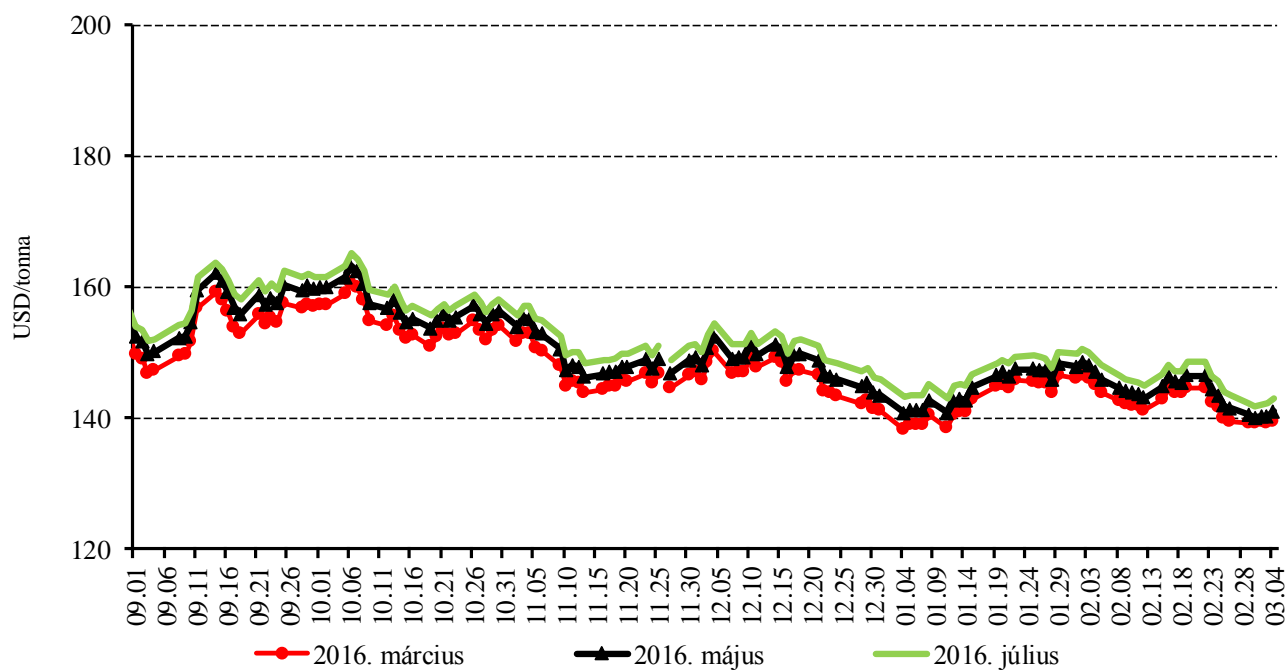
Forrás: BÉT

5. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2015-2016)

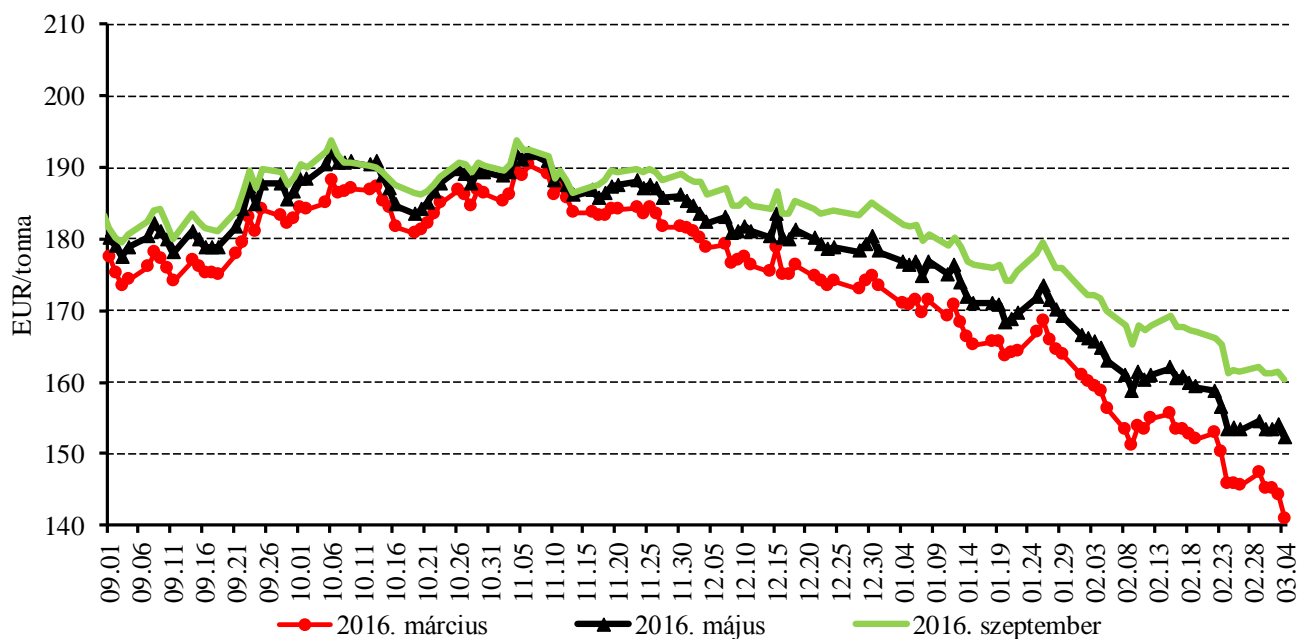
Forrás: CME/CBOT

6. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2015-2016)

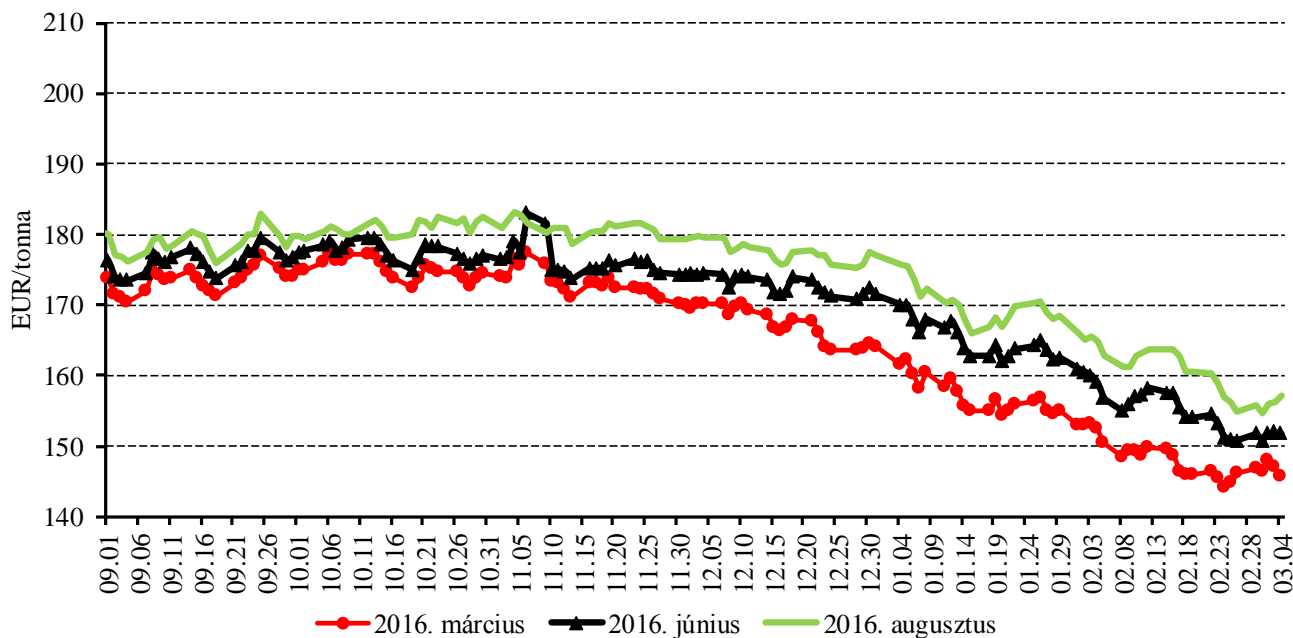
Forrás: CME/CBOT

7. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén (2015-2016)

Forrás: Euronext/MATIF

8. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén (2015-2016)

Forrás: Euronext/MATIF

4. táblázat: A búza és a kukorica nemzetközi tőzsdei jegyzése (2016. március 4.)

Szállítási határidő	Euronext/MATIF, Párizs		Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)	
	EUR/tonna	HUF/tonna		USD/tonna	HUF/tonna
BÚZA					
2016. március	141	43 606	2016. március	167	47 209
2016. május	152	47 169	2016. május	169	47 831
2016. szeptember	160	49 647	2016. július	171	48 455
2016. december	165	51 119	2016. szeptember	175	49 450
2017. március	170	52 513	2016. december	180	51 010
2017. május	172	53 287	2017. március	186	52 483
KUKORICA					
2016. március	146	45 155	2016. március	140	39 431
2016. június	152	47 014	2016. május	141	39 855
2016. augusztus	157	48 718	2016. július	143	40 432
2016. november	159	49 337	2016. szeptember	145	41 101
2017. január	162	50 112	2016. december	149	42 057
2017. március	164	50 886	2017. március	152	43 015

Forrás: Euronext/MATIF, CME/CBOT

5. táblázat: A főbb termények különböző lejáratra szóló kontraktusainak belső volatilitása

	Lejárat	Elszámolóár (USD/tonna)	Belső volatilitás ^{a)}	
			2016. 02. 26. (százalék)	2016. 03. 04. (százalék)
Búza	2016. március	167,03	17,5	17,5
Kukorica	2016. március	139,51	18,1	18,1
Szójabab	2016. március	319,82	12,2	12,2
Szójadara	2016. március	295,00	23,3	23,3

^{a)} Belső volatilitás (implied volatility): A piaci szereplők várakozásait tükröző volatilitás, amelyre az adott határidős kontraktusra köthető opciók aktuális prémiumából matematikai modellek segítségével következtetni lehet. (Pl.: Ha a belső volatilitás értéke 15,8 százalék, akkor az adott határidős kontraktus jegyzésében az elkövetkező 365 napban 68 százalékos valószínűséggel $\pm 15,8$ százalék eltérés várható.)

Forrás: Barchart

6. táblázat: A különböző árutőzsdei szereplők nyitott kötésállománya (határidős kontraktusok) a főbb termények vonatkozásában a chicagói árutőzsdén (2016. március 1.)

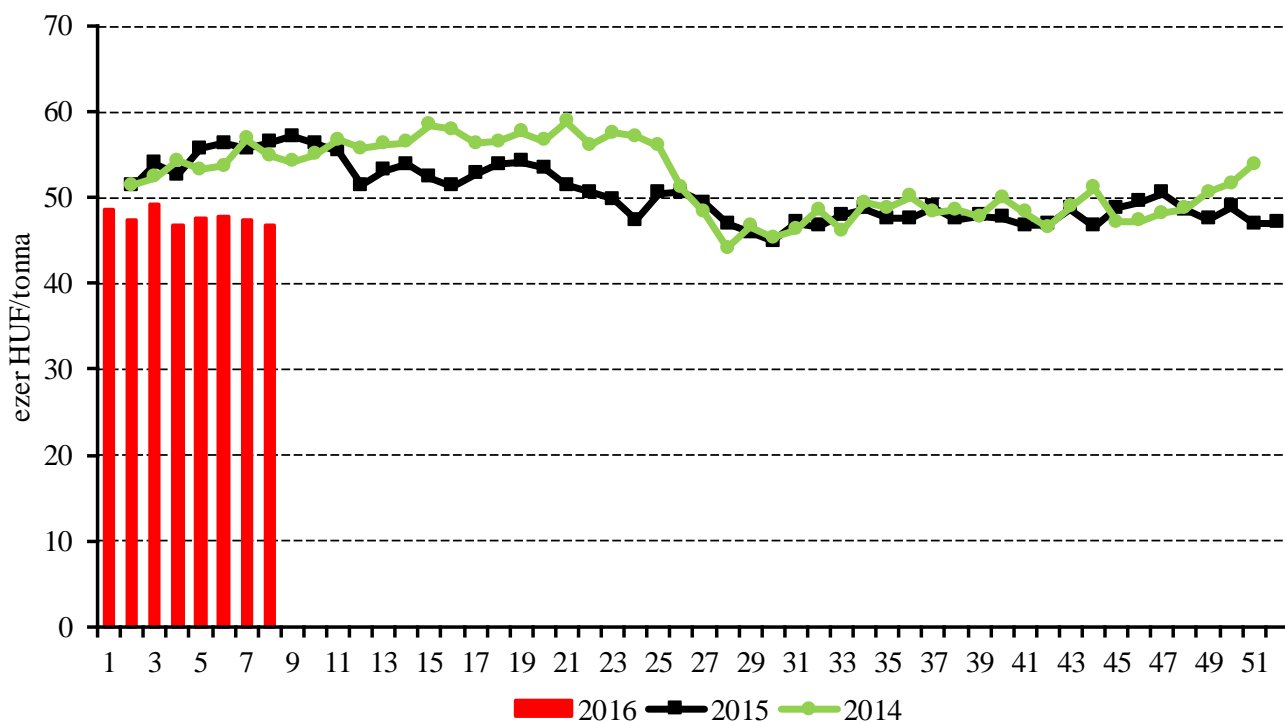
	Pozíciók száma										
	Termelő/kereskedő/ feldolgozó/stb.		Swap kereskedők			Pénzügyi befektetők			Egyéb		
	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}
Búza	90 119	71 332	90 637	5 531	11 683	55 992	169 303	3 714	66 662	557	43 577
Kukorica	331 605	470 012	268 854	22 187	32 482	143 881	350 133	80 071	219 648	90 221	108 433
Szójabab	249 441	26 369	103 007	49	27 473	58 003	12 793	68 403	7 602	84 084	56 662
Szójadara	150 727	154 439	51 613	22	851	32 031	79 497	20 015	3 891	40 949	4 311

^{a)} Spread – Különbözeti ügylet.

Forrás: Commodity Futures Trading Commission

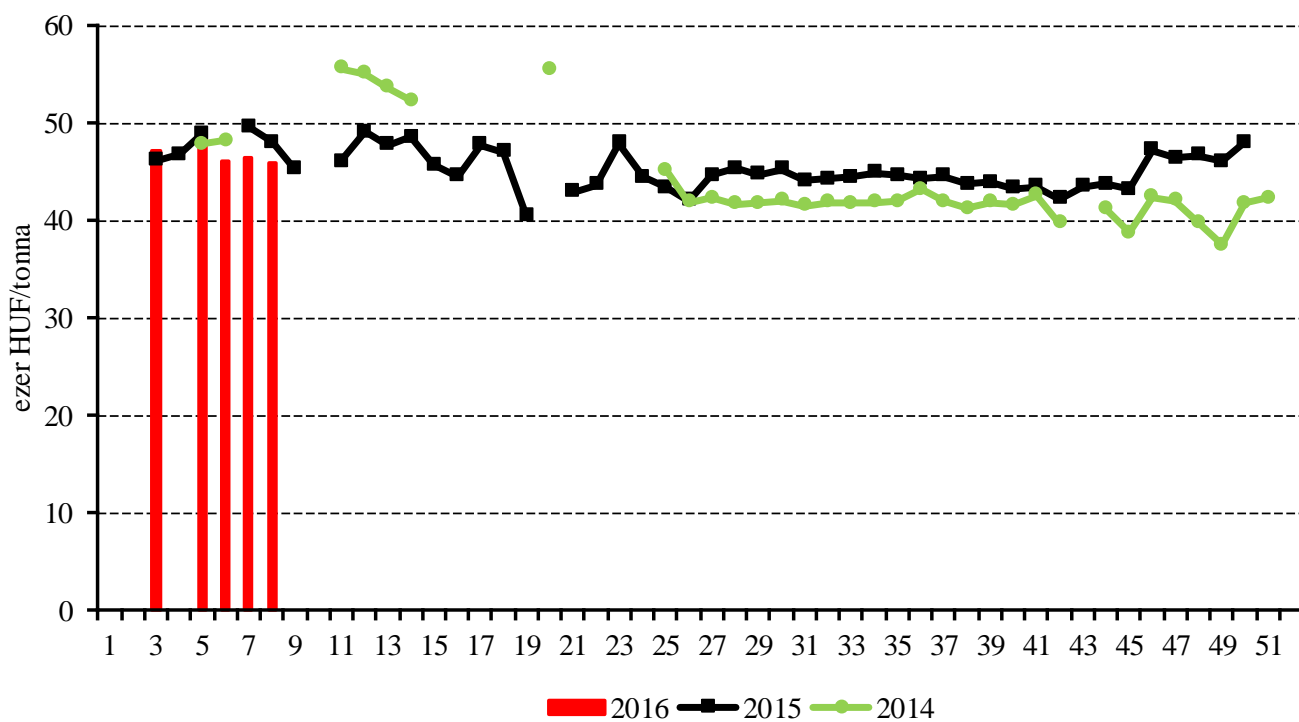
Termelői és kikötői árak

9. ábra: Az étkezési búza heti termelői ára Magyarországon (2014-2016)

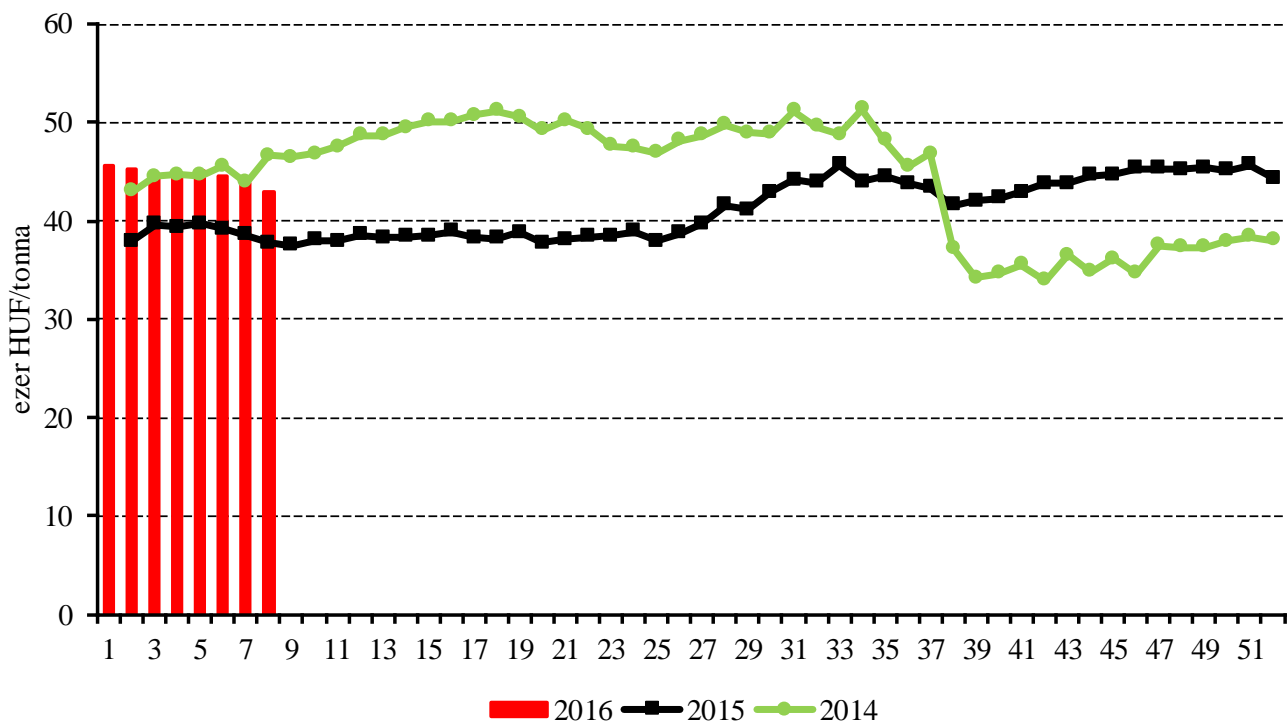
Forrás: AKI PÁIR

10. ábra: A takarmánybúza heti termelői ára Magyarországon (2014-2016)

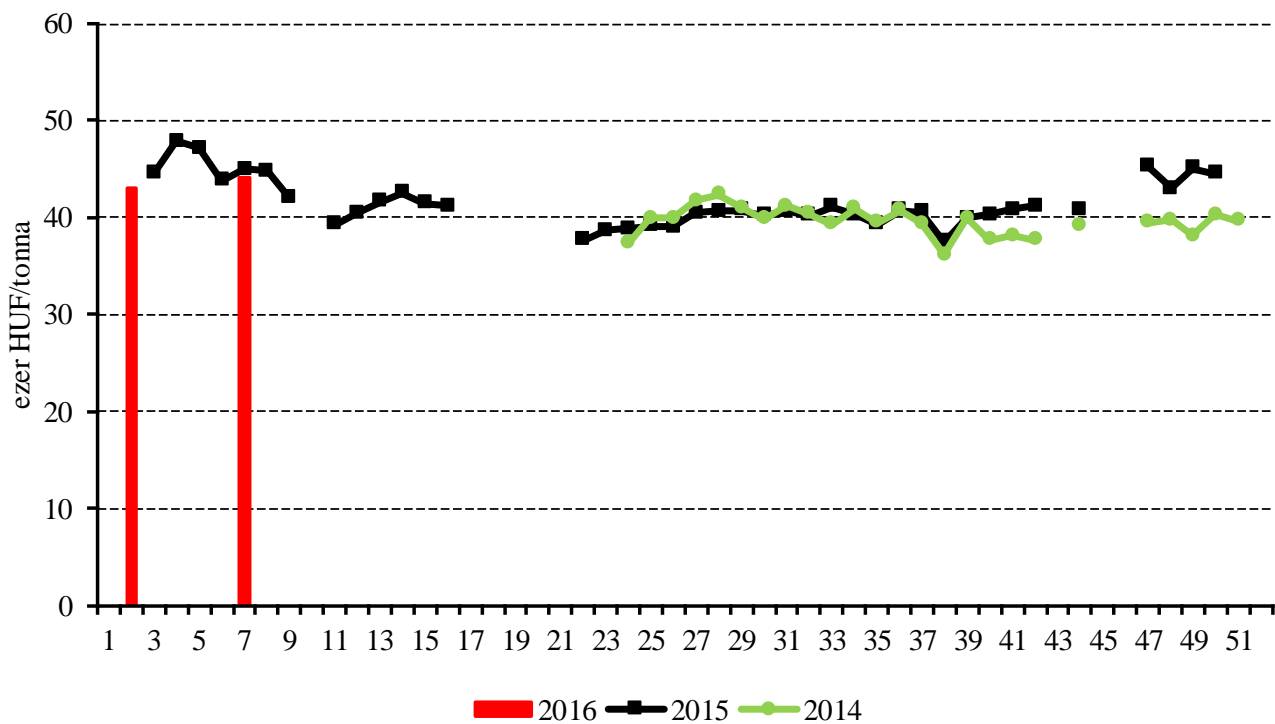
Forrás: AKI PÁIR

11. ábra: A takarmánykukorica heti termelői ára Magyarországon (2014-2016)

Forrás: AKI PÁIR

12. ábra: A takarmányárpa heti termelői ára Magyarországon (2014-2016)

Forrás: AKI PÁIR

7. táblázat: A gabonafélék nemzetközi és európai kikötői ára

	Mértékegység	2016.02.12.	2016.02.19.	2016.02.26.	2016.03.04.	
BÚZA	USA, FOB Gulf HRW	USD/tonna	n. a.	203	198	201
	Franciaország, FOB Rouen	USD/tonna	n. a.	154	147	151
	Oroszország, 12,5% FOB	USD/tonna	n. a.	182	178	180
	Ukrajna, 12,5% FOB	USD/tonna	n. a.	182	180	–
	Románia, FOB Constanța	USD/tonna	191	180	204	180
KUKORICA	USA, FOB	USD/tonna	n. a.	165	159	157
	Ukrajna, FOB	USD/tonna	n. a.	169	165	163
	Románia, FOB Constanța	USD/tonna	–	166	180	167
	Hollandia, CIF Rotterdam	EUR/tonna	163	164	162	157
ÁRPA	Franciaország, FOB Rouen	USD/tonna	n. a.	150	145	147
	Ukrajna, FOB	USD/tonna	–	175	175	–
	Románia, FOB Constanța	USD/tonna	–	–	–	152

Megjegyzés: FOB – Free on Board (költségmentesen a hajó fedélzetére), CIF – Cost, Insurance and Freight (költség, biztosítás és fuvardíj – megnevezett rendeltetési kikötő); n. a. – nincs adat.

Forrás: Agrochart, MADR, Európai Bizottság

8. táblázat: A gabonafélék európai termelői ára

		EUR/tonna			
		2016. 5. hét	2016. 6. hét	2016. 7. hét	2016. 8. hét
MALMI BÚZA	Bulgária, DEPPROD Dobrich	138	138	138	138
	Németország, DEPSILO Hamburg	151	156	154	152
	Franciaország, DELPORT Rouen	154	150	152	148
	Románia, DEPSILO Banat	141	141	139	134
TAKARMÁNY-BÚZA	Bulgária, DEPPROD Dobrich	–	–	–	–
	Németország, DEPSILO Hamburg	149	151	148	147
	Franciaország, DEPSILO Eure-et-Loire	–	143	–	133
	Románia, DEPSILO Oltenia	–	152	153	154
	Egyesült Királyság, FGATE	134	131	132	130
KUKORICA	Bulgária, DEPPROD Plevén	135	135	135	135
	Németország, DEPSILO Hamburg	180	182	179	180
	Franciaország, DELPORT Bordeaux	147	145	149	147
	Románia, DEPSILO Oltenia	134	131	145	132
TAKARMÁNY-ÁRPA	Bulgária, DEPPROD Burgas	–	–	–	–
	Németország, DEPSILO Hamburg	145	146	145	144
	Franciaország, DELPORT Rouen	147	142	145	146
	Románia, DEPSILO Muntenia	–	–	–	–
	Egyesült Királyság, FGATE	126	124	124	122

Megjegyzés: DEPPROD – a telephelyen vagy a termőhelyen tehergépkocsra vagy egyéb szállítóeszközre pakolva, DEPSILO – a tárolt termény silónál tehergépkocsra vagy egyéb szállítóeszközre pakolva, DELPORT – a kikötőbe szállítva, FGATE – termelői ár.

Forrás: Európai Bizottság

Gabonapiaci információk

9. táblázat: **A gabona alapú termékek feldolgozó értékesítési ára Magyarországon**

	Kiszereelés	Mértékegység	2015. 8. hét	2016. 7. hét	2016. 8. hét	2016. 8. hét/ 2015. 8. hét (százalék)	2016. 8. hét/ 2016. 7. hét (százalék)
Finomliszt BL 55	ömlesztett	tonna	464	484	461	99	95
		HUF/kg	74	73	73	98	100
	zsákos	tonna	1 505	1 285	1 263	84	98
		HUF/kg	76	76	75	98	99
	zacskós	tonna	622	823	677	109	82
		HUF/kg	88	88	87	99	99
Rétesliszt BFF 55	ömlesztett	tonna
		HUF/kg
	zsákos	tonna	36	20	16	43	79
		HUF/kg	83	87	86	103	99
	zacskós	tonna	25	27	40	165	152
		HUF/kg	95	96	96	101	100
Fehér kenyér- liszt BL 80	ömlesztett	tonna	301	406	388	129	96
		HUF/kg	72	71	71	99	100
	zsákos	tonna	532	401	390	73	97
		HUF/kg	75	74	72	97	98
Tésztaipari liszt TL 50	ömlesztett	tonna	...	218	184	...	85
		HUF/kg	...	78	78	...	101
	zsákos	tonna	66	25	28	42	110
		HUF/kg	82	80	82	100	103
Étkezési búza- dara AD	zacskós	tonna	45	47	34	75	73
		HUF/kg	97	98	97	100	99

... = Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: AKI PÁIR

10. táblázat: **Az ipari keveréktakarmányok feldolgozó értékesítési ára Magyarországon**

	Mértékegység	2015. január	2015. december	2016. január	2016. január/ 2015. január (százalék)	2016. január/ 2015. december (százalék)
Brojlertáp	tonna	5 843	6 483	7 962	136	123
	HUF/tonna	90 225	99 974	95 129	105	95
Hízósertéstáp	tonna	8 119	9 911	9 261	114	93
	HUF/tonna	74 822	78 125	78 082	104	100

Forrás: AKI PÁIR

11. táblázat: **A gabonafélék külkereskedelme Magyarországon**

		ezer tonna		
		2014	2015	Változás (százalék)
Export	10019900 Búza, nem vető	2 139,06	1 662,78	77,73
	10039000 Árpa, nem vető	463,57	822,01	177,32
	10059000 Kukorica, nem vető	2 403,22	4 196,45	174,62
Import	10019900 Búza, nem vető	125,51	141,70	112,90
	10039000 Árpa, nem vető	41,69	55,80	133,84
	10059000 Kukorica, nem vető	212,19	76,14	35,89

Forrás: KSH

12. táblázat: **Az Európai Unió aktuális export-import engedélyei**

		ezer tonna		
		2014. július 1.– 2015. február 24.	2015. július 1.– 2016. március 1.	Változás (százalék)
Export	Búza (durum és liszt nélkül)	20 823	18 405	88,39
	Árpa	6 149	7 277	118,34
	Kukorica	1 911	1 107	57,93
Import	Búza (durum és liszt nélkül)	2 019	2 596	128,58
	Árpa	58	231	398,28
	Kukorica	6 057	9 715	160,39

Forrás: Európai Bizottság

13. táblázat: **A világ búza- és kukoricamérlege**

						millió tonna	
		USDA		IGC		Tallage	
		2014/2015 ^{a)}	2015/2016 ^{b)}	2014/2015 ^{a)}	2015/2016 ^{b)}	2014/2015 ^{a)}	2015/2016 ^{b)}
BÚZA							
Termelés		726	736	728	732	713	717
Felhasználás		700	710	716	719	697	716
Export		161	163	153	152	158	158
Import		158	161	153	152	158	158
Zárókészlet		215	239	200	213	203	204
KUKORICA							
Termelés		1 009	970	1 016	969	991	947
Felhasználás		961	976	990	971	955	948
Export		128	130	125	126	124	124
Import		122	127	125	126	124	124
Zárókészlet		206	209	208	206	204	202

^{a)} Előzetes adat. ^{b)} Előrejelzés.
Forrás: USDA, IGC, Tallage

Olajnövény-piaci jelentés

Szójabab

A déli féltekén javában zajlik a szójabab betakarítása. A szakértők Braziliában a 100 millió tonnát meghaladó rekord kibocsátást sem tartják kizártnak, ugyanakkor Argentínában a tavalyinál akár 3–5 százalékkal kevesebb, 58–59 millió tonna bab kerülhet a tárolókba. A két dél-amerikai ország együttesen a 320 millió tonnára prognosztizált 2015/2016. gazdasági évi globális kibocsátás felét adja. Az importőrök figyelme az év ezen időszakában rendszerint az USA-ból származónál versenyképesebb árú dél-amerikai termésre irányul. A gyenge brazil réal és argentin peso csak ösztönzi a két ország exportját. A bővülő kínálat és a negatív árverseny okozta piaci nyomás is fokozta a már eddig is bőséges készletek árcsökkenő hatását a chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*), és a termény front-havi jegyzése 310–320 dollár (*USD*)/tonna tartományban ingadozott február végén, március elején. A helyzetben az sem változtatott, hogy az USA agrárminisztériuma (*USDA*) közzétette legelső, 2016/2017. évi szezonra vonatkozó adatait. Az Egyesült Államokban a 2015. évihez hasonló, 33,4 millió hektáron vethetnek szójababot a gazdák az idén tavasszal. Az igen korainak számító előrejelzés szerint – átlagos időjárási körülményeket feltételezve – a 2015/2016. gazdasági évinél 3 százalékkal kevesebb termést, azaz 103–104 millió tonna szójababot takaríthatnak be az észak-amerikai országban ősszel.

Repcemag

Az egy évvel korábban kisebb termésük miatt – a feldolgozás mérséklődése ellenére is – vészesen fogy az Európai Unió, a fekete-tengeri országok, valamint Kína és Ausztrália repcemagtartaléka, ami jó pozícióba hozza a kanadai canolát a világpiacon. A Kanada mellett fő exportőröknek számító Ausztrália és Ukrajna a szezon első felében túladott fölösleges készletei jó részén, így a szezon hártalevő részében Kanada lesz a vezető exportőr a világpiacon. A többivel ellentétben az észak-amerikai ország 5 százalékkal, 17,23 millió tonnára (a globális termelés egynegyede) tudta növelni 2015/2016. gazdasági évi termelését, amelyből rekord mennyiséget, akár 9,7 millió tonnát expor-

tálhat az *Oil World* szerint. Bár a Kínába irányuló szállítmányok az ázsiai ország szigorított importszabályozása miatt csökkenhetnek, az Európai Unióba az egy évvel korábbinál csaknem négyszer több, azaz 500 ezer tonna olajmagot adhat el. Ezzel egy időben Pakisztán, az Egyesült Arab Emírségek és Banglades is növelheti kanadai behozatalát. Az unióba az utóbbi hetekben érkezett nagy volumenű kanadai és ausztrál import valamelyest enyhített a szűkös forrás okozta feszültségen, és a termény májusi jegyzése 350 euró/tonna alá ereszkedett a párizsi árutőzsdén (*Euronext/MATIF*) február végén. Az európai készlethiányt ugyanakkor továbbra is jól jelzi a tavalyi termés (májusi határidő) ideihez (augusztusi határidő) viszonyított árelőnye (inverz piac), jóllehet a külpiacról származó készletek belépése miatt a 2015. szeptemberihez képest számottevően csökkent a rés. Ugyanez volt jellemző a Budapesti Értéktőzsdén is, ahol a 2015. évi termésre az ideinél 2–4 ezer forinttal magasabb árszinten, 106 ezer forint/tonnáért lehetett szerződni, utoljára 2016. február 29-én. Úgy tűnik, az ereszkedő európai és magyarországi tőzsdei trend a hazai fizikai piacra is begyűrűzött. Február utolsó hetében átlagosan 111–112 ezer forint/tonna körüli termelői áron cserélt gazdát a termény, áfa és szállítási költség nélkül.

Napraforgómag

Az *Oil World* szakértői úgy vélik, hogy az argentin napraforgómag-termelők és -exportőrök jelentős hasznot húzhatnak a 2015 decemberében beléptetett új állami vezetés intézkedéseiből. Az exportvám eltörlése, valamint a nemzeti fizetőeszköz gyengülése egyaránt erősíti a dél-amerikai országban termelt napraforgómag versenyképességét a világpiacon, jóllehet az elemzők 250–300 ezer tonna mag kivitelét tartják reálisnak a folyó évi szezonban. Az alapanyag mellett azonban az exportösztönző intézkedések a feldolgozott termékek kivitelét továbbra is támogatják a világ harmadik legnagyobb napraforgóolaj és -dara exportőrének. Az Európai Unió behozatala – a feldolgozás közel 1 millió tonnás csökkenése ellenére – a kisebb 2015. évi termés miatt a jelenleg 360 ezer tonnára (+50 százalék) becsült mennyiséget is meghaladhatja.

Argentína külpiaci pozíciójának erősödése és a napraforgóolaj nemzetközi árának csökkenése hatására az alapanyag exportára (*FOB*) a hónap elejihez képest 15–25 dollárral csökkent az európai és a fekete-tengeri térségben is február végére: 400 dollár/tonnáért (*FOB*) hajózták ki a fekete-tengeri kikötőkből, ezzel egy időben 452 dollár/tonna (*CIF*) áron érkezett Amszterdamba a napraforgómag az *Oil World* adatai szerint. Magyarországon, a Budapesti Étéktőzsdén folytatódott a 2015. december óta tartó lejtmenet, és az ó ter-

mést (májusi szállítás) 118–119 ezer forint/tonna között jegyezték március első napjaiban. Noha az idei termést adó állomány vetése még el sem kezdődött, és egyelőre a vetési szándék sem ismert, a befektetők az ó termésnél 13 százalékkal olcsóbbra, 103 ezer forint/tonnára értékelték az új termést (október termin). A termény áfa és szállítási költség nélküli termelői ára 115 ezer forint/tonnára csökkent február utolsó hetében az AKI PÁIR adatai szerint. Ez az árszint az egy évvel korábbi 10 százalékkal haladta meg.

14. táblázat: **Az olajmagok termelői ára Magyarországon**

	2016. 8. hét	2016. 8. hét/ 2016. 7. hét (százalék)	2016. 8. hét/ 2015. 8. hét (százalék)
Napraforgómag	115 073	96	110
Repcemag	111 741	...	105

... = Adatvédelmi korlátok miatt nem megjeleníthető adat.

Megjegyzés: A termelői ár az áfát és a szállítási költséget nem tartalmazza.

Forrás: AKI PÁIR

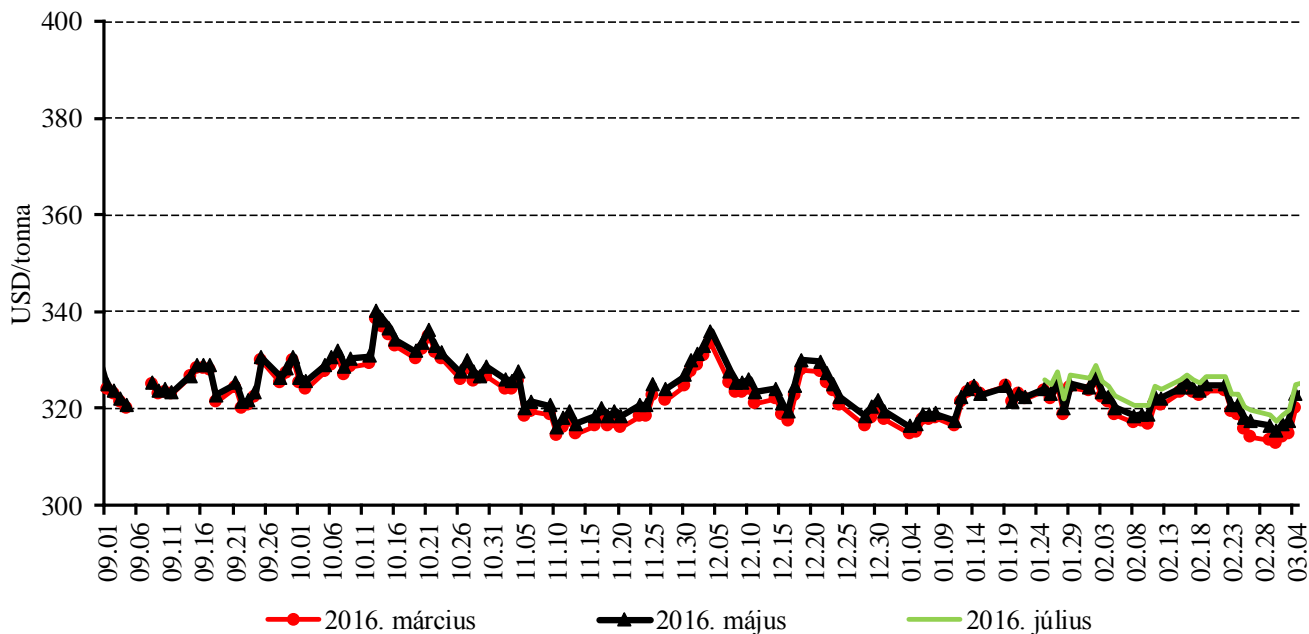
15. táblázat: **Az olajmagok legközelebbi lejáratra szóló jegyzése a hazai és a nemzetközi tőzsdéken**

		Szállítási határidő	Mértékegység	2016. 03. 02.	2016. 03. 03.	2016. 03. 04.
Budapesti Értéktőzsde (BÉT)	Napraforgómag	2016. május	HUF/tonna	118 500	118 500	118 500
	Repcemag	2016. augusztus	HUF/tonna	101 700	101 700	101 700
Párizsi árutőzsde (Euronext/MATIF)	Repcemag	2016. május	EUR/tonna	344	347	350
Chicagói árutőzsde (CME/CBOT)	Szójabab	2016. március	USD/tonna	314	315	320

Forrás: BÉT, Euronext/MATIF, CME/CBOT

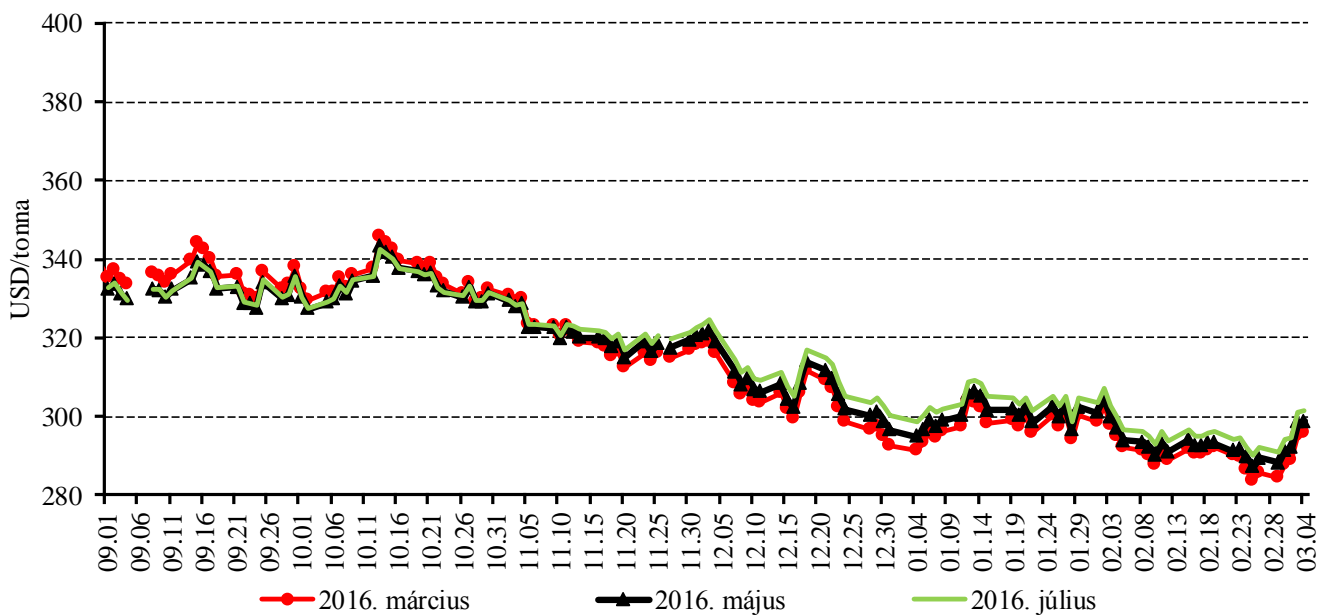
Az olajmagok és származékaik jegyzése

13. ábra: A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2015-2016)

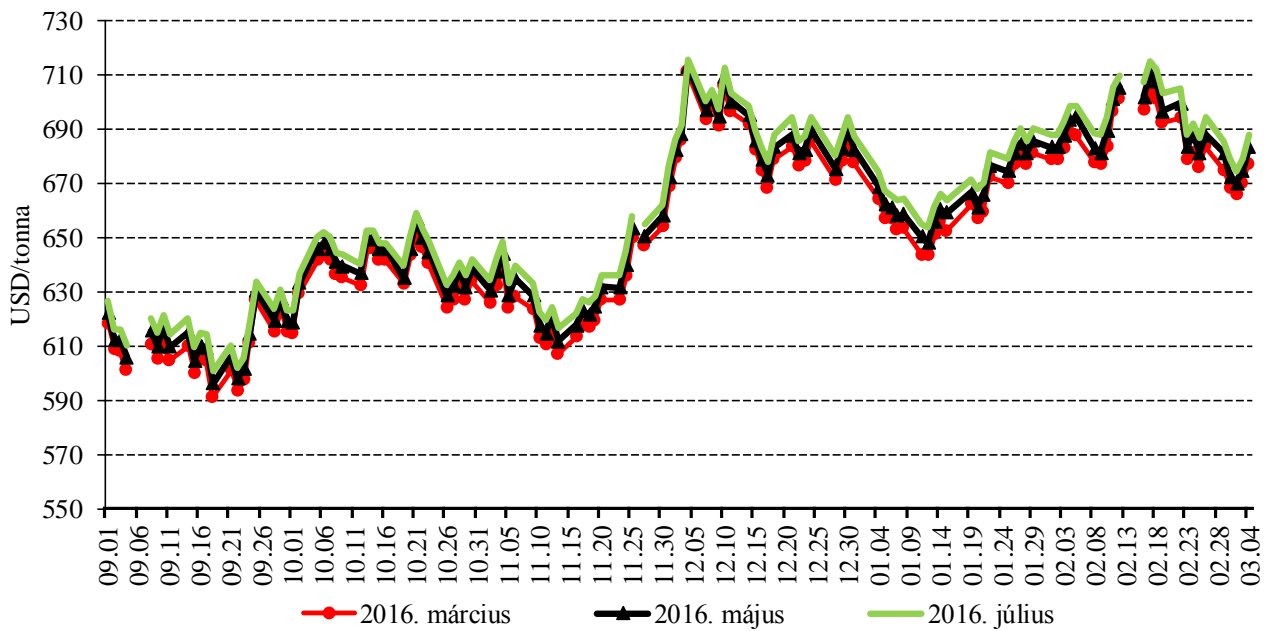
Forrás: CME/CBOT

14. ábra: A szójadara különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2015-2016)

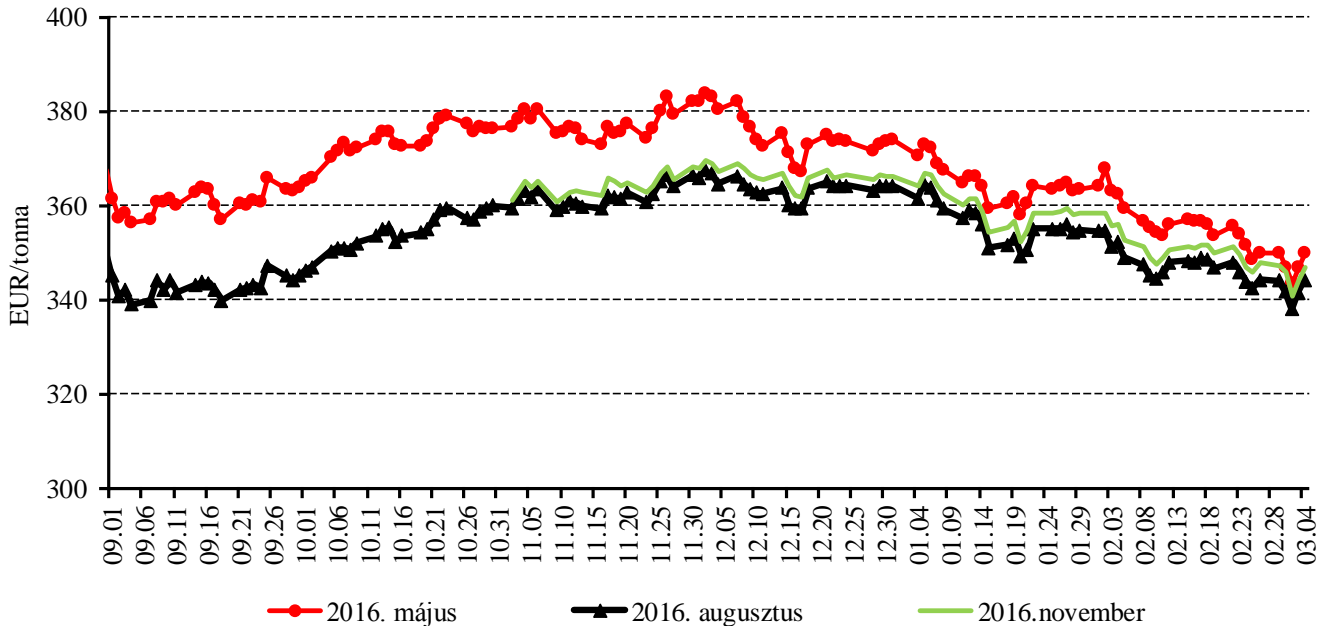
Forrás: CME/CBOT

15. ábra: A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén (2015-2016)

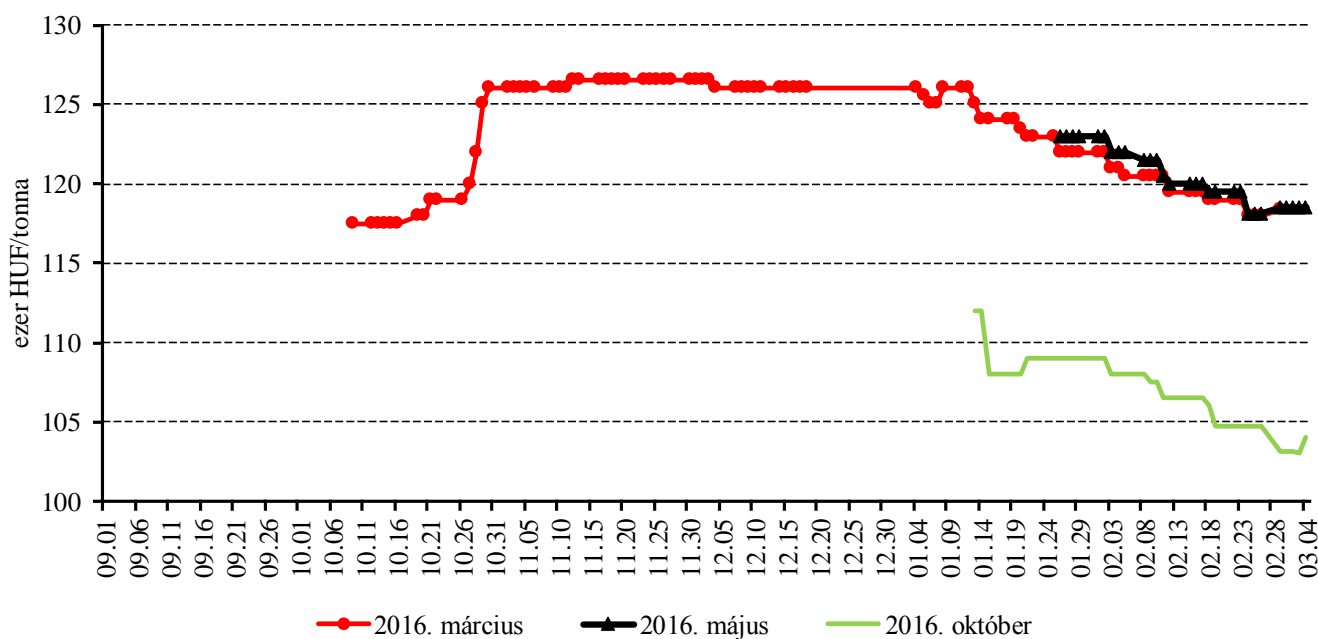
Forrás: CME/CBOT

16. ábra: A repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén (2015-2016)

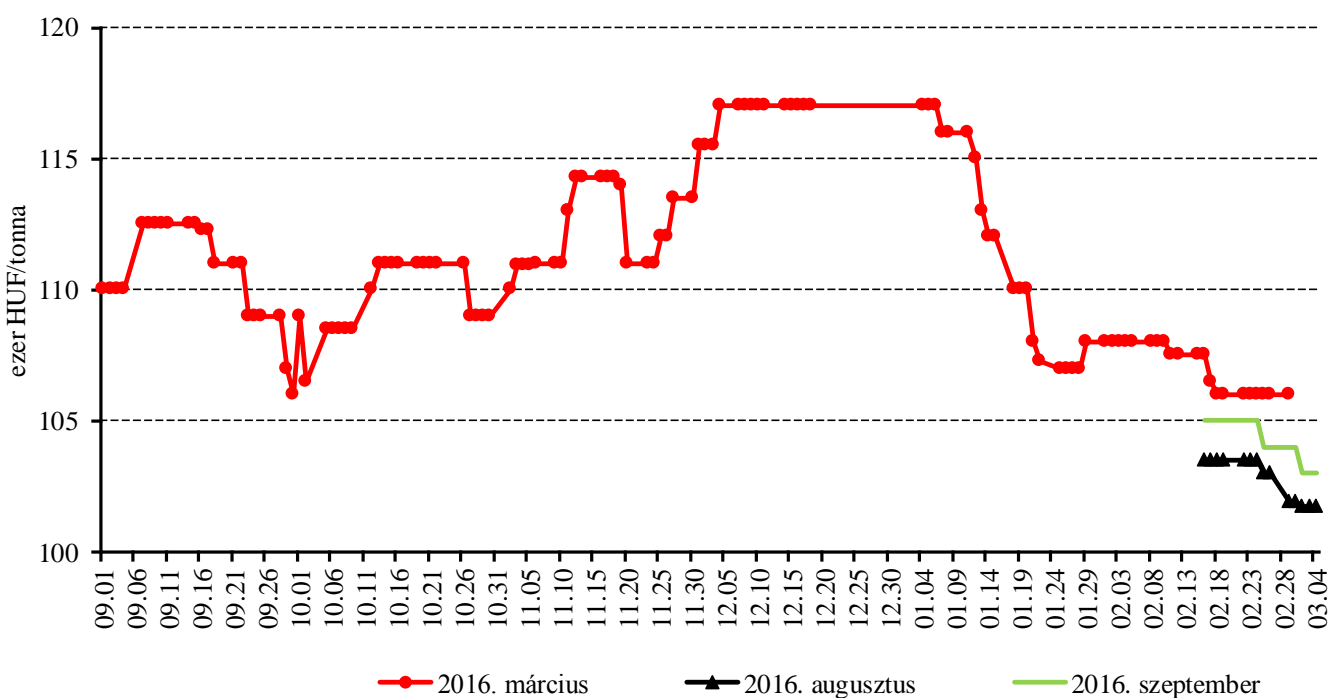
Forrás: Euronext/MATIF

17. ábra: A napraforgómag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2015-2016)

Forrás: BÉT

18. ábra: A repcemag jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén (2015-2016)

Forrás: BÉT

16. táblázat: Az olajmagok és származékaik jegyzése a párizsi és a chicagói árutőzsdén (2016. március 4.)

Euronext/MATIF, Párizs			
	Szállítási határidő	EUR/tonna	HUF/tonna
REPCEMAG	2016. május	350	108 434
	2016. augusztus	344	106 652
	2016. november	347	107 504
	2017. február	350	108 434
	2017. május	352	109 131
	2017. augusztus	345	106 807
CME/CBOT, Chicago			
	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
SZÓJABAB	2016. március	320	90 388
	2016. május	323	91 218
	2016. július	325	91 840
	2016. augusztus	326	92 069
	2016. szeptember	326	92 112
	2016. november	327	92 527
SZÓJADARA	2016. március	295	83 376
	2016. május	299	84 371
	2016. július	301	85 088
	2016. augusztus	302	85 399
	2016. szeptember	304	85 803
	2016. október	304	85 990

Forrás: Euronext/MATIF, CME/CBOT

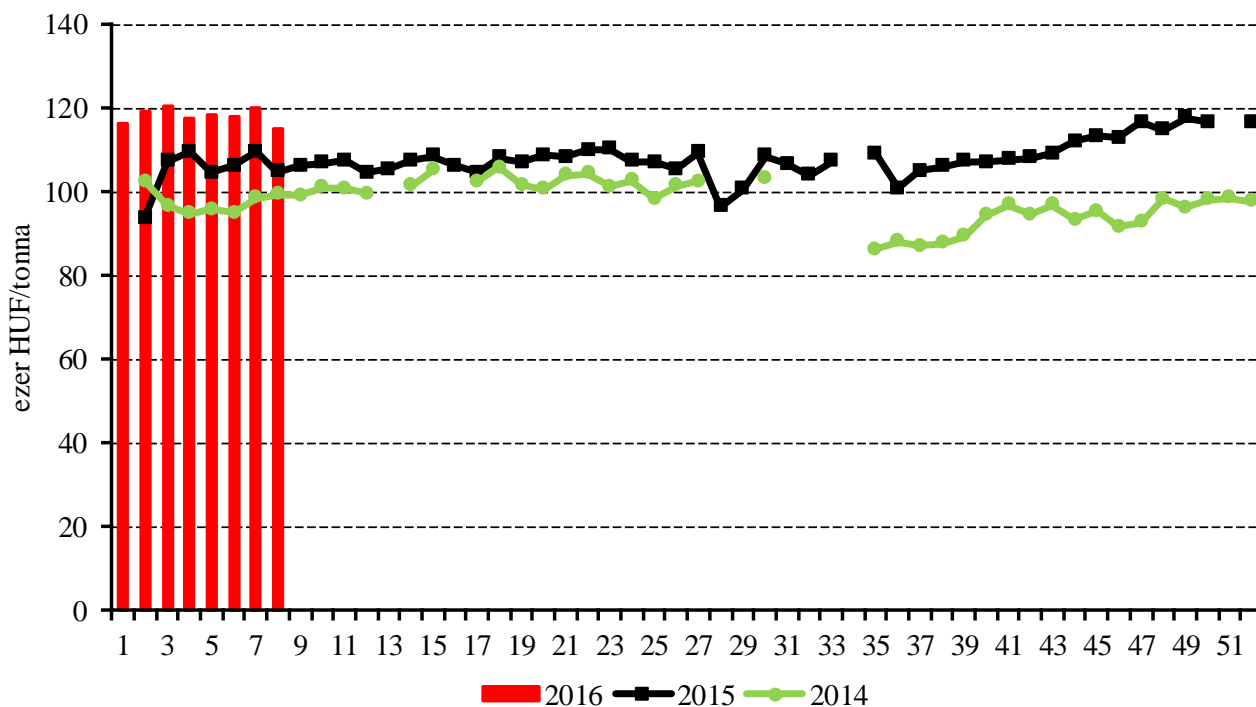
17. táblázat: A növényolajok és származékaik jegyzése Olaszországban és Ausztriában (2016. március 1.)

Termék	Ország	EUR/tonna	HUF/tonna
Napraforgóolaj (nyers)	Olaszország	768	237 435
Napraforgóolaj (finomított)		908	280 717
Szójaolaj (nyers)		743	229 706
Szójaolaj (finomított)		798	246 710
Napraforgódara	Ausztria	–	–
Repcedara		200	61 832

Forrás: Associazione Granaria di Milano, BLPW

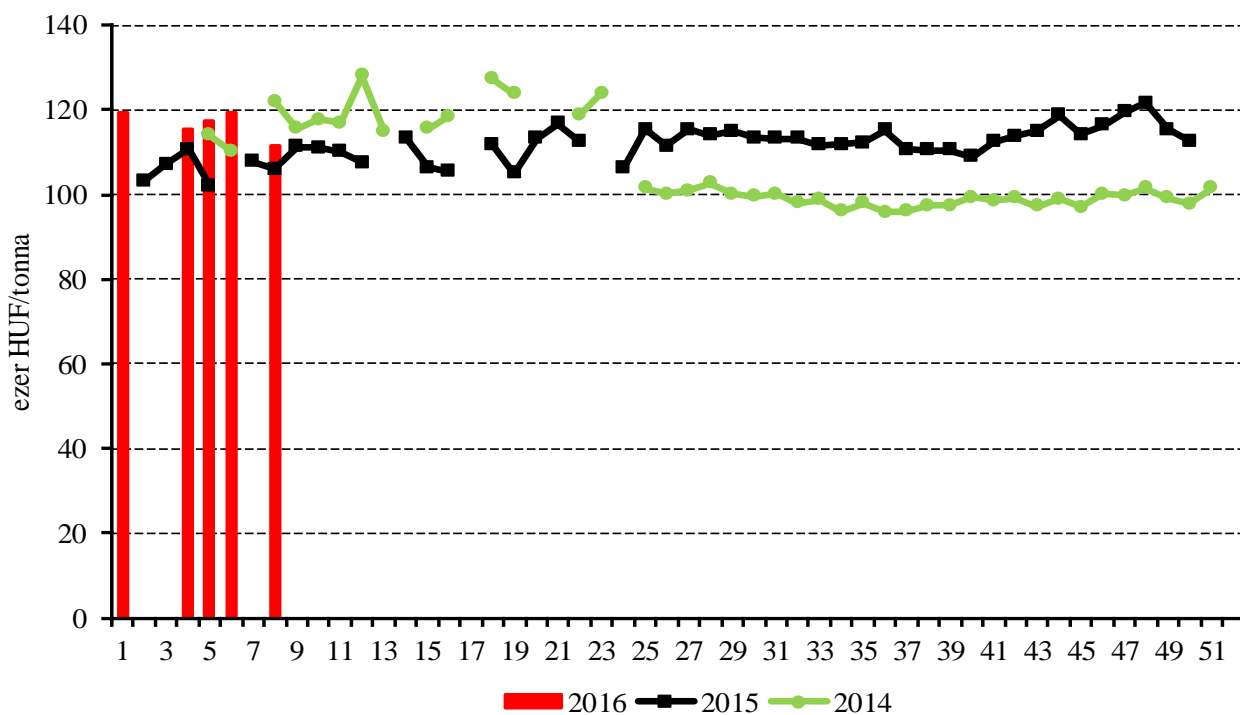
Termelői és kikötői árak

19. ábra: A napraforgómag heti termelői ára Magyarországon (2014-2016)

Forrás: AKI PÁIR

20. ábra: A repcemag heti termelői ára Magyarországon (2014-2016)

Forrás: AKI PÁIR

18. táblázat: **Az olajmagok és származékaik nemzetközi és európai kikötői ára**

		USD/tonna				
		2016.02.12.	2016.02.19.	2016.02.26.	2016.03.04.	
SZÓJA	USA FOB Gulf	n. a.	347	333	337	
	Brazília FOB Paranagua	n. a.	334	323	333	
	BAB	EU CIF, USA-ból	366	373	268	n. a.
		EU CIF Brazíliából	364	374	366	n. a.
		Ukrajna FOB	n. a.	350	350	355
	DARA	EU CIF Rotterdam	322	327	321	n. a.
	OLAJ	EU FOB Rotterdam	n. a.	703	685	680
REPCE	Franciaország FOB Moselle	n. a.	362	351	346	
	MAG	EU, 00 CIF Hamburg	400	395	388	n. a.
		Ukrajna FOB	n. a.	390	395	395
	DARA	EU FOB Hamburg	209	201	192	n. a.
		Ukrajna FOB	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
	OLAJ	EU FOB Rotterdam	n. a.	709	695	689
NAPRAFORGÓ	MAG	EU CIF Amszterdam	475	455	452	n. a.
	DARA	Franciaország CIF	205	205	205	n. a.
		Ukrajna FOB	n. a.	190	190	180
	OLAJ	EU FOB	n. a.	865	850	835
		Fekete-tenger FOB	790	780	775	n. a.
	NYERS PÁLMAOLAJ	EU CIF	645	655	640	n. a.

Megjegyzés: FOB – Free on Board (kölségmentesen a hajó fedélzetére – megjelölt elhajozási kikötő), CIF – Cost, Insurance and Freight (kölség, biztosítás és fuvardíj – megnevezett rendeltetési kikötő); n. a. – nincs adat.

Forrás: Agrochart, Oil World

Olajmagpiaci információk

19. táblázat: A növényolajok és származékaik feldolgozóinak értékesítési ára Magyarországon

Megnevezés	Mértékegység	2015. 8. hét	2016. 7. hét	2016. 8. hét	2016. 8. hét/ 2015. 8. hét (százalék)	2016. 8. hét/ 2016. 7. hét (százalék)
Nyers napraforgóolaj	tonna	1 506	1 103	7	1	1
	HUF/tonna	198 831	228 749	252 908	127	111
Napraforgódara	tonna	3 193	4 737	3 602	113	76
	HUF/tonna	55 637	59 880	62 145	112	104
Nyers repceolaj	tonna
	HUF/tonna
Repcedara	tonna	2 065	1 145	1 911	93	167
	HUF/tonna	65 193	64 839	66 615	102	103

...= Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: AKI PÁIR

20. táblázat: Az olajmagok és származékaik külkereskedelme Magyarországon

		2014	2015	Változás (százalék)
ezer tonna				
Export	1205 Repcemag	585,78	481,40	82,18
	1206 Napraforgómag	448,58	392,14	87,42
	2304 Szójadara	63,79	95,34	149,45
Import	1205 Repcemag	110,85	81,97	73,94
	1206 Napraforgómag	251,33	170,23	67,73
	2304 Szójadara	454,45	473,67	104,23

Forrás: KSH

21. táblázat: A világ olajmagnyerlege

	USDA		Oil World	
	2014/2015 ^{a)}	2015/2016 ^{b)}	2014/2015 ^{a)}	2015/2016 ^{b)}
SZÓJABAB				
Termelés	319	320	320	319
Felhasználás	263	276	298	316
Export	126	130	127	131
Import	122	127	126	131
Zárókészlet	77	80	87	90
REPCEMAG				
Termelés	72	68	67	64
Felhasználás	69	66	69	65
Export	15	13	14	14
Import	14	13	14	14
Zárókészlet	7	5	6	5
NAPRAFORGÓMAG				
Termelés	40	39	41	42
Felhasználás	36	36	41	42
Export	2	1	2	2
Import	1	1	2	2
Zárókészlet	3	2	3	3

^{a)} Előzetes adat.

^{b)} Előrejelzés.

Forrás: USDA, Oil World

